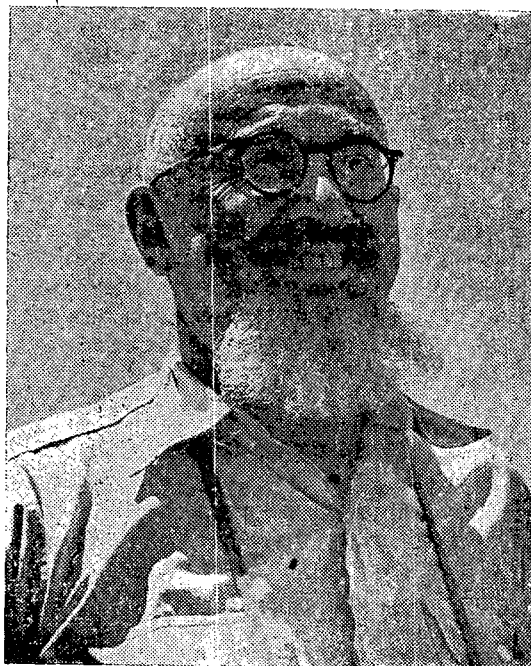

אלוף יצחק שדה

1890 - 1952

צה"ל על כל שלוחותיו עומד דום ומצדיע ביגון קודר לפני קברו של האלוף יצחק שדה. מפקד דגול ורע נאמן. הוא הגיע אלינו כלנדברג. זה היה שמו מבית-הוריו, אבל אנחנו הכרנוהו בשמותיו האמיתיים: שדה ונווד — כי כזה היה האיש. כך הכרנוהו בפלוגה הנודדת, בחי"ש, כהנהגת המטה הכללי וחיל השריון ובפלמ"ח. תמיד רץ אל השדה, תמיד נדד. לא שקט על שמריו וחיפש את החדש. זכותו הגדולה היא ביצירת ילד מיפוחיו — הפלמ"ח, פלוגת המחץ של ההגנה, הצבא הסדיר של המחתרת, אשר בכוא יום הפקודה מחצו כאויב ואיפשרו לכל עתודות הגנה להתגייס, ויחד אתם, עם צה"ל, הדפו את האויב מעבר לשער.

פקודיו קראו לו „הזקן“, אבל הוא היה צעיר בגופו וברוחו ממרכיב צעירי פקודיו. לא נובל היום לספר על כל פעלו, אולם חורשות משמר העמק, הרי ירושלים וערכות הנגב יספרו לעד על פעלו. כבוד לזכרו. זכר גבור לברכה.

רב-אלוף י. ידין

רמטכ"ל

הלוחם שונא-המלחמה

...הוא לימד את הנוער לדעת, כי את הסכנה אפשר להרחיק אם מתקרבים אליה פנים אל פנים. הוא נמשך אל ה"בחורים" שאפשר להכשירם למפקדים. והוא אמר להם: סכנה בשער, צריך להילחם, היה תהיו מפקדים. הוא הלך אתם במבואות קרית ענבים ובמחצבת צובה, בסביבת רמת-הכובש ולימד כיצד לסייר, כיצד לערוך מארב, כיצד לקיים איגוף.

"על כך חייב לו העם תודה — על גלותו את סגולת המלחמה שבנוער שלנו. ואילו אנו, חבריו הקרובים, חייבים לו תודה על ערכים אנושיים שהקנה לנו בחייה, על שחינך להילחם תוך שנאת המלחמה, עמידתו נגד הטרור, על סגולת החברות, על אהבת הקוממיות האנושית וגם על עליצות-החיים. אישיות נלבבת, אדיבה, אצילה, אחאית וגם אבהית..."

י. גלילי

משתתף ורע

יצחק שדה מן המשתתפים הראשונים של "מערכות" היה, עוד בימי הקבצים ה"מוסוים". אשר קדמו להופעתו התקינה של הירחון (מאז שלהי 1939). והוא היה גם אחד המתמידים ביותר. לגבי במתו של צבא מתהווה — צבא-עופר, אשר כל התחלה בתוכו היתה קשה, בהיותה מניחת-יסוד ומפלט-נתיב — אין הציון הזה מקל-הערך. יש בו עצמו כדי להביע יחס ולעורר הערכה. אולם שנים רבות היה יצחק שדה ל"מערכות" הרבה יותר מזה. מראשית הצעדים להקמת הירחון, משהחליט י"ר הנהלת-הסוכנות של אז לאשר את דבר הקמתה של "במה לגאלית", מחנכת ומכשירה, לארגון-ההגנה — היה יצחק אחד מתוך קבוצת המיעצים המעודדים הקטנה. קבוצה זו שנמנו עליה גם אליהו גולומב דוב הוז, ואחדים אחרים החיים אתנו — תרמה רבות להבהרת הרקע, לגישוש אחר שבילים, לטביעת דפוסים ראשונים למחשבה ההגנתית-הצבאית שלנו.

לא תמיד עלו דעותיו והערכותיו של יצחק בקנה אחד עם דעת המערכת, או מוסדות ההדרכה והמבצעים של כוחות-ההגנה, ולא תמיד היו זהות עם חומר אחר, מסוגים שונים, שהוגש ע"י הירחון לקוראיו. אולם תמיד היה בהן ענין, עלתה מהן רוח-המקוריות, והיה טמון בהן "Common Sense" אלמנטרי משכנע. ואלה גרמו שתהיינה, לפחות, נקודת-מוצא מענינת לבירור-מושגים פורה ומקדם — אחת מתעודותיה העיקריות של כל במה צבאית. מעל לכל היה יצחק, לקבוצת עמלי-ה"מערכות" המתמידה, הקטנה — רע מעודד, שותף לשיחה, מעורר נקודות-ראיה חדשות, מחדש הערכות. עזרתו זו, "הסתננה" לתוך מלאכת בנינה של במה הגנתית-צבאית. בשבילים שונים, אף מחוץ לתחומם של הפרקים והרשימות אשר תרם לה, תודת-אמת על הריעות השותפות.

בין הורים על קברו של יצחק שדה הונח זר נושא הכתובת:
"למשתתף ורע במשך י"ג שנות, מערכות..."